

Vår kontakt:

Mathias Lindqvist
Telefon 010-449 62 79
mathias.lindqvist@skanska.se
Skanska Sverige AB, Stab Juridik

Remissvar

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.sechristoffer.sheats@regeringskansliet.seemma.m.sjoberg@regeringskansliet.sem.rattssekreterariatet@regeringskansliet.se

Svar på remiss M2021/01600; Miljödepartementets promemoria ”Regeringsprövning av kalkstenstäcker i undantagsfall”

Inledning och bakgrund

Skanska är ett av världens ledande bygg- och projektutvecklingsföretag verksamt i Sverige, övriga Norden, Europa och USA. I Sverige är Skanskas verksamhet indelad i fyra affärsområden: Byggverksamhet, Bostadsutveckling, Kommersiell utveckling och Infrastrukturutveckling. Antalet anställda i Sverige uppgår till cirka 9000 personer. Omsättningen i den svenska verksamheten uppgick 2020 till cirka 42 miljarder kronor.

Skanskas ambition är att bygga ett bättre samhälle. Att bygga med lägre klimatpåverkan är av högsta prioritet för Skanska. Skanska har ett högt uppsatt mål om att uppnå klimatneutralitet med netto noll tillskott av klimatutsläpp ur ett livscykelperspektiv till år 2045.

Skanska producerar betong för bygg- och anläggningsprojekt vid 25 betongfabriker över hela Sverige. I betongproduktionen strävar Skanska efter att minimera miljöpåverkan genom att reducera användningen av naturmaterial (bl.a. naturgrus och vatten), maximera återvinningen av restprodukter samt optimera betongrecept i syfte att minska användningen av den för betongproduktionen nödvändiga cementen. Med hänsyn till det uppsatta målet om klimatneutralitet är det mycket viktigt för Skanska att kunna använda cement som har framställts med så låg klimatpåverkan som möjligt. Cement producerad i Sverige eller i landets omedelbara närhet är följaktligen mycket betydelsefull för Skanska.

Den situation i form av risk för cementbrist som kan uppstå när Cementa AB:s (**Cementa**) nuvarande tillstånd till täkt- och vattenverksamhet i Slite upphör utan att ett nytt långvarigt tillstånd har meddelats, kan påverka Skanska, bl.a. i form av tidsförskjutningar och hinder till följd av inställda eller försenade betongleveranser. Skanska utreder därför i vilken omfattning Skanska kan komma att påverkas om Cementa inte kommer att kunna bryta kalksten och producera cement av denna sten i Slite från och med sommaren 2022.

Mot denna bakgrund och i egenskap av remissinstans inkommer Skanska Sverige AB tillsammans med dotterbolaget Skanska Industrial Solutions AB (gemensamt **Skanska**) med följande svar på rubricerad promemoria.

Skanskas synpunkter

Skanskas inställning

Skanska instämmer avseende den föreslagna ändringen i 24 kap. 1 § miljöbalken (1998:808) (MB) och införandet av ett nytt 17a kapitel samma balk.

Samtidigt konstaterar Skanska att den föreslagna ändringen inte är tillräcklig för att undanröja risken för cementbrist i Sverige som riskerar att uppstå efter sommaren 2022. Eliminering av den risken kräver också andra insatser från regeringens sida, vilket Skanska har kommenterat särskilt i sitt svar av den 12 augusti 2021 avseende remiss 2021/01463.

Skanskas synpunkter på föreslagna ändringar

Skanska välkomnar och tillstyrker den föreslagna ändringen i 24 kap. 1 § MB och införandet av ett nytt 17a kapitel samma balk.

Skanska vill i anslutning till lagförslagen också lämna följande synpunkter.

- I det föreslagna nya 17a kap. MB kan det förefalla som att det saknas en regel om vad ett beslut om tidsbegränsat innehåll från regeringen ska innehålla (jämför t.ex. 22 kap. 25 § MB). För det fall en bestämmelse om besluts innehåll skulle vara till fördel för prövningsprocessen bör regeringen överväga att införa sådan regel i det nya kapitlet.
- I promemorian framgår att *"regeringens beslut är omedelbart verkställbara"* (avsnitt 8, s. 34) och att *"regeringens beslut endast kan överprövas genom en rättsprövning i Högsta förvaltningsdomstolen"* (avsnitt 6, s. 25). Regeringens beslut enligt det nya 17a kap. MB är med andra ord inte överklagningsbara på samma sätt som beslut i ansökningsmål enligt MB. Regeringens beslut behöver därför inte heller förenas med förordnade om omedelbar verkställighet enligt 22 kap. 28 § MB för att få tas i anspråk innan de har vunnit laga kraft. För undvikande av missförstånd (t.ex. bland allmänheten) avseende verkställbarheten i regeringens beslut bör regeringen överväga att upprepa informationen om omedelbar verkställbarhet m.m. i författningskommentaren till 17a kap. 1 § och 3 § MB.
- I författningskommentaren till 17a kap. 1 § MB anges att *"Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet kan det även krävas tillstånd enligt andra kapitel i miljöbalken"* (Avsnitt 14.1, s. 53). Med hänvisning till omständigheterna i det fall som aktualiserar föreliggande lagförslag och för tydlighetens skull bör regeringen i nämnda författningskommentar överväga att framhålla Natura 2000-tillstånd som ett exempel på *"tillstånd enligt andra kapitel i miljöbalken"*.
- I författningskommentaren till 17a kap. 3 och 4 §§ MB anges att *"vilka som ska ingå i den allmänhet som kan antas berörd får bedömas i det enskilda fallet mot bakgrund av verksamhetens miljöeffekter"*. För det fall det skulle vara till fördel för prövningsprocessen bör regeringen överväga att lämna vägledning i nämnda

författningsskomentar avseende den allmänhet som kan tas antas bli berörd i syfte att klargöra dess omfattning.

- Skanska vill i sammanhanget lyfta fram att situationen med ett tillstånd som löper ut till följd av tidsbegränsning samtidigt som det finns material kvar att ta ut inom ramen för tillståndet inte är unik för Cementa. Flera andra täktverksamheter har råkat ut för samma situation då täkttillstånd tidsbegränsas i mycket stor utsträckning. Regeringen bör därför överväga förändringar i lagstiftningen som ger t.ex. tillsynsmyndigheter möjlighet att besluta om tidsbegränsade tillstånd ("försättningstillstånd") för andra typer av täktverksamheter än kalkstenstäcker. Idag missgynnas utövare av täktverksamhet som succesivt under beviljad tillståndstid hushåller med jungfruligt berg genom att bryta i takt med efterfrågan samtidigt som de tar emot och återvinner t.ex. entreprenadberg jämfört en verksamhetsutövare som bryter och säljer jungfruligt berg för att maximera uttaget under tillståndstiden. Rådande rättstillämpning kan med andra ord ses som att den främjar uttag av jungfrulig råvara samtidigt som den minskar incitamentet att återvinna och cirkulera sekundära alternativa material. Alternativet till en lagändring enligt ovan vore såklart en ändrad rättstillämpning där tillstånd till täktverksamheter inte längre begränsas i tid. För denna typ av verksamheter är det ju trots allt tillräckligt med en tillståndsgivning som avgränsar verksamheten i yta och djup.
- I anslutning till punkten ovan vill Skanska i ljuset av rådande situation göra regeringen uppmärksam på att problematiken avseende Cementas verksamhet i Slite kunde ha förhindrats, eller i vart fall mildrats, om det inte vore för rådande rättstillämpning att tidsbegränsa tillstånd för täktverksamheter.
- Skanska förespråkar sammanfattningsvis en rättsutveckling bort från tidsbegränsade tillstånd. Skanska understryker här vikten av att det finns en förståelse hos lagstiftaren, myndigheter och domstolar för företagens arbete med investeringsplaner och att en långsiktigt garanterad verksamhet är en förutsättning för att företag ska kunna finansiera och genomföra stora investeringar i ny teknik för minskad miljö-, hälso- och klimatpåverkan. Ett rättssystem med en ökad tidsbegränsning av tillstånd är följaktligen inte i linje med företagens ambitioner att investera i miljö- och klimatvänligare teknik. I denna och likartade frågor ansluter sig Skanska sig därför till Sveriges Bergmaterialindustris (SBMI) remissvar.

För Skanska Sverige AB och Skanska Industrial Solutions AB

Malmö den 3 september 2021

Gunnar Hagman
VD